

พุทธวจน

พระไตรปิฎก
เปิดธรรมที่ลูกปัด

(๓๓๓๓๓)

สารบัญ

เรื่องที่ควรทราบก่อน

๑. เรื่องย่อ ที่ควรทราบก่อน	๑
๒. การปรากฏของพระตถาคต มีได้ยากในโลก	๒
๓. การปรากฏของพระตถาคต มีได้ยากในโลก (นัยที่ ๒)	๔
๔. โลกธาตุหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าเพียงองค์เดียว	๑๐
๕. การบังเกิดขึ้นของตถาคต คือความปรากฏขึ้นแห่งแสงสว่าง	๑๒
๖. ธรรมชาติ ๓ อย่าง ทำให้ พระองค์เกิดขึ้นเป็นประทีปของโลก	๑๓
๗. การมีธรรมของพระตถาคตอยู่ในโลก คือความสุขของโลก	๑๔
๘. พระตถาคตเกิดขึ้น เพื่อความสุขของโลก	๑๕
๙. ผู้เชื่อฟังพระตถาคต จะได้รับประโยชน์สุขสิ้นกาลนาน	๑๖
๑๐. การบังเกิดขึ้นของตถาคต ไม่ได้กระทบต่อกฎของธรรมชาติ	๑๗
๑๑. ทรงขนานนามพระองค์เองว่า “พุทธะ”	๒๐
๑๒. เหตุที่ทำให้ได้พระนามว่า “อรหันตสัมมาสัมพุทธะ”	๒๑
๑๓. เหตุที่ทำให้ได้พระนามว่า “อรหันตสัมมาสัมพุทธะ” (นัยที่ ๒)	๒๒
๑๔. ทรงขนานนามพระองค์เองว่า “ตถาคต”	๒๓
๑๕. เหตุที่ทำให้ทรงพระนามว่า “ตถาคต”	๒๔
๑๖. ทรงพระนามว่า “ตถาคต” เพราะทรงเป็นกาลวาที ภูตวาที	๓๐
๑๗. เหตุที่ทำให้ได้พระนามว่า “อนุตตรปรีสัทมมสารถิ”	๓๑
๑๘. ไวพจน์แห่งคำว่า “ตถาคต”	๓๒

เรื่องตั้งแต่ก่อนประสูติจนถึงก่อนบรรพชา

๑๙. การเกิดแห่งวงศ์สาकยะ	๔๑
๒๐. การอยู่ในหมู่เทพชั้นดุสิต	๔๒
๒๑. การจุติจากดุสิตลงสู่ครรภ์	๔๓

๒๒. เกิดแสงสว่าง เนื่องด้วยการจตุจากดุสิต	๔๖
๒๓. แผ่นดินไหว เนื่องด้วยการจตุ	๔๘
๒๔. การลงสู่ครรภ์	๔๙
๒๕. การอยู่ในครรภ์	๕๐
๒๖. การประสูติ	๕๒
๒๗. เกิดแสงสว่าง เนื่องด้วยการประสูติ	๕๔
๒๘. แผ่นดินไหว เนื่องด้วยการประสูติ	๕๕
๒๙. ประกอบด้วยมหาปุริสลักษณะ ๓๒	๕๖
๓๐. ประสูติได้ ๗ วัน พระชนนีทิวคงคต	๕๙
๓๑. ทรงได้รับการบำเรอ	๖๐
๓๒. กามสุขกับความหน่าย	๖๓
๓๓. ทรงหลงกามและหลุดจากกาม	๖๖
๓๔. ความรู้สึก ที่ถึงกับทำให้ออกผนวช	๖๗

เริ่มแต่ออกบรรพชาแล้วเที่ยวเสาะแสวงหาความรู้ ทรมานพระองค์ จนได้ตรัสรู้

๗๓

๓๕. การออกบรรพชา	๗๔
๓๖. เสด็จสำนักอาฬารดาบส	๗๕
๓๗. เสด็จสำนักอุทกดาบส	๗๙
๓๘. ทรงพบสถานที่ประกอบความเพียร	๘๓
๓๙. อุปมาปรากฏแจ่มแจ้ง	๘๔
๔๐. บำเพ็ญทุกรกิริยา	๘๘
๔๑. ทรงประพจน์อัตตกิลมณานิโยค (วัตรของเดียรฉิย)	๙๕
๔๒. ทรงแน่วพระทัยว่าไม่อาจตรัสรู้เพราะ การทำทุกรกิริยา	๑๐๔
๔๓. ทรงกลับพระทัยฉันทอาหารหยาบ	๑๐๕
๔๔. ปัญจวัคคีย์หลีกไป	๑๐๗

๔๕. ความฝันครั้งสำคัญ ก่อนตรัสรู้	๑๐๘
๔๖. ทรงทำลายความขลาด ก่อนตรัสรู้	๑๑๑
๔๗. ทรงกั้นจิตจากกามคุณในอดีต ก่อนตรัสรู้	๑๑๕
๔๘. ทรงคอยควบคุมวิตก ก่อนตรัสรู้	๑๑๗
๔๙. ทรงค้นวิธีแห่งอิทธิบาท ก่อนตรัสรู้	๑๒๓
๕๐. ธรรมที่ทรงอบรมอย่างมาก ก่อนตรัสรู้	๑๒๕
๕๑. ทรงพยายามในเนกขัมมจิต	
และอนุพัพพวิหารสมาบัติ ก่อนตรัสรู้	๑๒๗
๕๒. ทรงกำหนดสมาธินิมิต ก่อนตรัสรู้	๑๔๒
๕๓. วิหารธรรมที่ทรงอยู่มากที่สุด ก่อนตรัสรู้	๑๔๕
๕๔. ทรงคิดค้นเรื่องเบญจขันธ์ ก่อนตรัสรู้	๑๕๕
๕๕. ทรงคิดค้นเรื่องเวทนาโดยละเอียด ก่อนตรัสรู้	๑๕๗
๕๖. ทรงเที่ยวแสวงหาเพื่อความตรัสรู้	๑๕๙
๕๗. ทรงแสวงหาเนื่องด้วยเบญจขันธ์ ก่อนตรัสรู้	๑๖๑
๕๘. ทรงค้นลูกโซ่แห่งทุกข์ ก่อนตรัสรู้	๑๖๒
๕๙. ทรงค้นลูกโซ่แห่งทุกข์ ก่อนตรัสรู้ (อีกนัยหนึ่ง)	๑๖๗
๖๐. ทรงอธิษฐานความเพียร ก่อนตรัสรู้	๑๗๓
๖๑. อากาการแห่งการตรัสรู้	๑๗๔
๖๒. สิ่งที่ตรัสรู้	๑๗๙
๖๓. การรู้สึกพระองค์ว่าได้ตรัสรู้แล้ว	๑๘๔
๖๔. การตรัสรู้คือการทบทวนแห่งพระพุทธเจ้าในอดีต	๑๘๕
๖๕. เกิดแสงสว่าง เนื่องด้วยการตรัสรู้	๑๘๘
๖๖. แผ่นดินไหว เนื่องด้วยการตรัสรู้	๑๘๙
๖๗. ทรงเป็นศาสดาประเภทตรัสรู้เอง	๑๙๐
๖๘. ทรงคิดหาที่พึ่งสำหรับพระองค์เอง	๑๙๒

ทรงเมษแม่พระศาสนา

๑๙๗

๑๙. ทรงทำพระทัยในการแสดงธรรม	๑๙๘
๒๐. ทรงเห็นแล้วจึงออกบิณฑบาต ๓ เวลา	๒๐๐
๒๑. ทรงแสดงธรรมเพราะเห็น ความจำเป็นของสัตว์บางพวก	๒๐๒
๒๒. ทรงเห็นลูกทางที่จะช่วยเหลือปวงสัตว์	๒๐๔
๒๓. มารทูลให้บิณฑบาต	๒๐๖
๒๔. ทรงระลึกหาผู้รับปฐมเทศนา	๒๐๗
๒๕. เสด็จจากเวฬุ - พบอุปกาธิษฐาน	๒๐๙
๒๖. การโปรดปัญจวัคคีย์ หรือ การแสดงปฐมเทศนา	๒๑๑
๒๗. ทรงประกาศธรรมจักรที่ อสิปตมฤคทายวัน	๒๑๗
๒๘. เกิดแสงสว่าง เมื่อด้วยการแสดงธรรมจักร	๒๑๘
๒๙. แผ่นดินไหว เมื่อด้วยการแสดงธรรมจักร	๒๑๙
๓๐. หิวของพระองค์ไม่มีใครต้านทานได้	๒๒๐
๓๑. ทรงผนวตจักรที่มีธรรมราชา (เป็นเจ้าของ)	๒๒๒
๓๒. สังฆาตออกประกาศพระศาสนา	๒๒๔
๓๓. ธาตุที่ทรงแสดงธรรม	๒๒๕
๓๔. สมณนิมิตในขณะที่ยังแสดงธรรม	๒๒๖
๓๕. ทรงแสดงธรรมให้ศรณพราหมณ์เจ้าพ่อขี้เหล็ก	๒๒๗
๓๖. ทรงนิมิตให้พระสงฆ์ที่ต่างทิศให้ขึ้นสนทนากัน	๒๒๙
๓๗. ทรงนิมิตให้พระสงฆ์ของสงฆ์	๒๓๑
๓๘. ทรงสอนอันมีศีลสิ่ง พระพุทธเจ้าที่ปรากฏ	๒๓๓
๓๙. ทรงนิมิตให้พระสงฆ์ ๕ คนมาสนทนา	๒๓๔
๔๐. หักของพระสงฆ์ ทรงนิมิตอันมีศีลที่คนมาสนทนา	๒๓๕
๔๑. สัตว์ที่ทรงนิมิตให้พระสงฆ์ (๖ เวลา)	๒๓๖
๔๒. ทรงนิมิตให้พระสงฆ์ที่ต่างทิศให้สนทนากันในโลก	๒๓๗

๙๓. ทรงสอนเฉพาะแต่เรื่องทุกข์ กับความดับสนิทของทุกข์	๒๕๐
๙๔. สิ่งที่เราไม่รู้แต่ไม่ทรงนำมาสอน	
มีมากกว่าที่ทรงนำมาสอนมากนัก	๒๕๒
๙๕. ทรงยืนยันเอง และทรงให้สาวกยืนยันว่ามีสมณะในธรรมวินัยนี้	๒๕๔
๙๖. ส่วนที่สาวกเข้มงวดกว่าพระองค์	๒๕๖
๙๗. เหตุที่ทำให้มีผู้มาเป็นสาวกของพระองค์	๒๕๘
๙๘. ประโยชน์ที่มุ่งหมายของพรหมจรรย์	๒๕๑
๙๙. ทรงเสพเสนาสนะป่าเรื่อยไป เพื่อให้เป็นตัวอย่าง	๒๕๒
๑๐๐. ทรงฉันวันละหนเดียว	๒๕๓
๑๐๑. ทรงมีการประหม่อม อย่างตถาคต	๒๕๔
๑๐๒. วิหารธรรมที่ทรงอยู่มากตลอดพรรษา	๒๕๖
๑๐๓. สิ่งที่เราไม่อาจท้วงติงได้	๒๕๘
๑๐๔. ทรงมีวิธี “รุก” ชำคิกให้แพ้ยั่ว	๒๖๐
๑๐๕. ทรงข่มสังกนิครนถ์	๒๖๓
๑๐๖. เหตุให้ทรงบัญญัติวินัย	๒๖๔
๑๐๗. เหตุที่ทำให้เกิดการแสดงปาติโมกข์	๒๗๑
๑๐๘. เหตุที่ไม่ทำอุโบสถกับสาวกอีกต่อไป	๒๗๒
๑๐๙. เมื่อห่มสัตว์เลวลง ลิกขาบทมีมาก ผู้ตั้งอยู่ในอหัตถผลมีน้อย	๒๗๓
๑๑๐. ความวิวาทที่เป็นไปเพื่อความทุกข์	
แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย	๒๗๔

การปรินิพพาน

	๒๗๗
๑๑๑. ทรงมีความชราทางกายภาพเหมือนคนทั่วไป	๒๗๘
๑๑๒. ทรงบังเกิดขึ้นเพื่ออนุเคราะห์โลก	๒๗๙
๑๑๓. ทรงทำหน้าที่พระพุทธเจ้าบริบูรณ์แล้ว	๒๘๑
๑๑๔. พรหมจรรย์ของพระองค์ บริบูรณ์ด้วยอาการทั้งปวง	๒๘๓

๑๑๕. ทรงหวังให้ช่วยกันทำความมั่นคง แก่พรหมจรรย์	๒๘๔
๑๑๖. ทรงปลงอายุสังขาร	๒๘๖
๑๑๗. ทรงให้มิตนและธรรมเป็นที่พึ่ง	๒๘๙
๑๑๘. แผ่นดินไหว เนื่องด้วยการปลงอายุสังขาร	๒๙๑
๑๑๙. ทรงมุ่งหวังประโยชน์แก่สาวก	๒๙๒
๑๒๐. หลักตัดสินธรรมวินัย ๔ ประการ	๒๙๔
๑๒๑. เหตุแห่งความเจริญ ไม่เสื่อม	๒๙๖
๑๒๒. อย่าเป็นบุรุษคนสุดท้าย	๒๙๘
๑๒๓. เสวยสุกรมัททวะ	๒๙๙
๑๒๔. ผลแห่งการถวายบิณฑบาต ที่มีผลยิ่งยวดกว่าบิณฑบาตอื่นๆ	๓๐๐
๑๒๕. การปรินิพพานหรือ การประทับสรีรเสวยครั้งสุดท้าย	๓๐๓
๑๒๖. แผ่นดินไหว เนื่องด้วยการปรินิพพาน	๓๑๑
๑๒๗. การปรินิพพานของพระองค์ คือความทุกข์ร้อนของมหาชน	๓๑๒
๑๒๘. หลังปรินิพพาน เทวดาและมนุษย์จะไม่เห็นตถาคตอีก	๓๑๓
๑๒๙. สังเวชนียสถานภายหลัง พุทธปรินิพพาน	๓๑๔
๑๓๐. สถานที่ที่ควรจะระลึกตลอดชีวิต	๓๑๖

ลักษณะพิเศษของตถาคต ๓๑๙

๑๓๑. ทรงมีตถาคตพละสิบอย่าง	๓๒๐
๑๓๒. ทรงทราบความยิ่งและหย่อน แห่งอินทรีย์ของสัตว์	๓๒๓
๑๓๓. ทรงทราบความยิ่งและหย่อน แห่งอินทรีย์ของสัตว์ (นัยที่ ๒)	๓๒๖
๑๓๔. ทรงพยากรณ์แล้วเป็นหนึ่งไม่มีสอง	๓๒๙
๑๓๕. ทรงทราบคติ ๕ และอุปมา	๓๓๗
- อุปมาการเห็นคติ	๓๓๘
๑๓๖. ทรงมีเวสารัชชญาณสี่อย่าง	๓๔๐
๑๓๗. ทรงมีอิทธิบาทเพื่ออยู่ได้ถึงกัปปี	๓๔๒

๑๓๘. ทรงแสดงฤทธิ์ได้ เพราะอิทธิบาทสี่	๓๔๓
๑๓๙. ทรงมีปาฏิหาริย์สามอย่าง	๓๔๕
๑๔๐. ทรงเปล่งเสียงคราวเดียว ได้ยินตลอดทุกโลกธาตุ	๓๔๘
๑๔๑. ความหมายของสัพพัญญูที่แท้จริง	๓๕๐
๑๔๒. ไม่ทรงมีความลับ ที่ต้องให้ใครช่วยปกปิด	๓๕๑
๑๔๓. สิ่งที่พระองค์ไม่ต้องสำรวจรักษา	๓๕๓
๑๔๔. ทรงยืนยันในคุณธรรมของพระองค์	๓๕๔
๑๔๕. ทรงบังคับใจได้เด็ดขาด	๓๕๖
๑๔๖. ทรงมีความคงที่ต่อวิสัยโลก ไม่มีใครยิ่งกว่า	๓๕๗
๑๔๗. ทรงทราบ ทรงเปิดเผย แต่ไม่ทรงติดซึ่งโลกธรรม	๓๕๙
๑๔๘. ทรงต่างจากเทวดาและมนุษย์	๓๖๑
๑๔๙. ไม่ทรงติดแม้ในนิพพาน	๓๖๓

เรื่องที่ทรงตรัสเกี่ยวกับอดีตชาติของพระองค์	๓๖๕
๑๕๐. ต้องท่องเทียวมาแล้ว เพราะไม่รู้orryสัจ	๓๖๖
๑๕๑. ตลอดสังสารวัฏ ไม่เคยบังเกิดในชั้นสุทธาวาส	๓๖๗
๑๕๒. ตลอดสังสารวัฏเคยบูชาญญ และบำเรอไฟแล้วอย่างมาก	๓๖๙
๑๕๓. เคยบังเกิดเป็นมหาพรหม ลักกะ	๓๗๐
๑๕๔. เคยบังเกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ พระนามว่ามณฑะ	๓๗๒
๑๕๕. เคยบังเกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ พระนามว่ามหาสุทนต์	๓๗๕
๑๕๖. เคยบังเกิดเป็นพราหมณ์ปุโรหิต สอนการบูชาญญ	๓๗๙
๑๕๗. เคยบังเกิดเป็นพราหมณ์ ชื่อเวลามะ	๓๘๓
๑๕๘. เคยบังเกิดเป็นช่างทำรถ	๓๘๗
๑๕๙. บุรพกรรมของการได้ลักษณะมหาบุรุษ	๓๙๒